

CERMAN A SPOL.

1952, 14. červen, Praha. Zpráva Státní prokuratury Generální prokuratury o hlavním přelíčení se skupinou Vladimír Cerman a spol. Nepodepsáno

V Praze dne 14. 6. 1952

Generální prokuratury

V Praze

k rukám s. Dr. Aleše.

V c: Vladimír Cerman a spol. o trestní řízení.

Ve dnech 12. a 13. června 1952 konal se v Nové Pace veřejný proces se skupinou vesnických boháčů. Vladimír Cerman vystoupil z vojenské pušky ze vzdálenosti 100 m do místnosti, kde byla schůzka MO KS v místě u Horek, později navázal spojení se zahraničním agentem, společně s dalším obviněným Jelfkem mu přislíbili určité zprávy, tyto mu také předali, zavázali se k pomoci na splnění velezrádných úkolů, které agent měl. Konečně Vladimír Cerman se pokusil za pomoci agenta o ilegální útěk do západního Německa, byl však dopaden hlídkou P.S. Ostatní obvinění jednak pomáhali, nadřlovali nebo neoznámili tuto trestnou činnost.

Na procese byla organizovaná veřejnost převážně z vesnic novopackého okresu, funkcionáři MNV, MO KS, JZD, včetně zástupců závodů, SM, soudci z lidu, pracovníci zemědělského referátu ONV, zástupci KV KS, KV StB, OV KS a jiní okresní funkcionáři. Dále se zúčastnilo procesu 100 bezpartijních.

Hlavní úkol soudu a prokurátora bylo odhalit vesnického boháče jako úhlavního nepřítelů poctivých drobných a středních rolníků, ukázat, pro vesnický boháč brzdí vývoj JZD a snaží se mařit socializaci vesnice, s kým se vesnický boháč spojuje k zločinům proti státu.

Podle hodnocení, které bylo provedeno hned po procese (zúčastnili se její zástupci KV StB, OV-KS, VO-StB, senát a prokurátory), se tento úkol podařilo splnit velmi dobře.

Senátu předsedal s. Dr. Šehák, flóru zastupovala Matušínská, pomocný prokurátor byl s. Bloch, okresní prokurátor z Jiřína.

Předseda senátu řídil celý proces dobře, případ probíral důkladně, pečlivě, politicky správně. Odvodnění rozsudku bylo velmi dobré. Byla v něm správně rozebrána zemědělská politika, otázka JZD, boj vesnických boháčů, teror jako nebezpečná metoda trestních nepřítelů.

Prokurátory zasahovali během celého líčení. I když bylo poměrně málo příležitostí ke kladení otázek a k usvědčení během líčení, nebo obvinění svou činností plně doznávali, byly politické zásahy prokurátora velmi časté a správné. Závěrem se přenesla Matušínská. Byla přijata veřejností s velkým porozuměním a soudruzi a soudci, funkcionáři strany, zástupci StB a ostatní ji hodnotili velmi kladně.

S. Bloch provedl po obhajobě repliku, kde správně vyvrátil tvrzení obhájce v otázce viny na kterých obviněných. Tato replika měla příznivý ohlas; byla přesvědčivá, jasná. S. Bloch v tomto procese ukázal, že má dobré předpoklady pro veřejné procesy. Z jeho dobrého

vystoupení p i procese je z ejmé, fle jifl adu ve ejných proces , i kdyfl v men-ím m ítku, sám d lal jako okresní prokurátor.

Rozsudek:

Vina u v-ech obvin ných podle flaloby

Trest

u Vladimíra Cermana trest smrti	
Stanislava Jeflka odn tí svobody v trvání	20 let,
Ji ího Zaplatílka	6 let,
Franti-ka Cermana st.	12 let,
Stanislava Jeflka st.	12 let,
Franti-ka Cermana ml.	3 let.

Konfiskace celého jm ní byla vyslovena u v-ech obvin ných, pen flitý trest u Frant. Cermana st. 50.000 K s, event. 6 m s., u Stanislava Jeflka st. 30.000 K s, event. 3 m s., u Ji ího Zaplatílka 20.000 K s, event. 2 m síce.

U v-ech obvin ných byla vyslovena ztráta estných práv ob anských, a to:

u Vladimíra Cermana navfdy,	
Stanislava Jeflka na dobu	10 let,
Ji ího Zaplatílka	5 let,
Franti-ka Cermana st.	10 let,
Stanislava Jeflka st.	10 let,
Franti-ka Cermana ml.	5 let,

*Národní archiv Praha, fond Státní prokuratura Praha, nezpracováno, sp. zn. 7SPt I 75/52.
Hodnotící zpráva Státní prokuratury v Praze (14. 6. 1952).*

MOŽNÉ OTÁZKY:

Tento interní dokument, který nemá propagandistický rozměr, demaskuje justiční praxi 50. let. Co to vlastně znamená, že proces dopadl dobře?

Proč se soudní líčení Státního soudu s V. Cermanem a spol. konalo přímo v Nové Pace a z jakého důvodu byla přítomna organizovaná veřejnost?

Věm dle dokumentu spoívají specifické kvality pomocného prokurátora Blocha? Jak byste takového člověka charakterizovali vy?

Na základě jakých tvrzení byste proces s V. Cermanem vnímali jako zmanipulovaný?

ŠProkurátoři zasahovali během celého líčení. I když bylo poměrně málo příležitostí ke kladení otázek a k usvědčení během líčení, proč neměli vypovídat následující tvrzení?

V jaké formě byly uplatněny vedlejší tresty nejenom proti švestnickým bohům? Jaké další vedlejší postihy mohly být použity zejména proti větším rolníkům?

PROCESY S ŠVESNICKÝMI BOHÁ IŮ

Tém každá obec měla svého modelového škulaka z adstředních a velkých rolníků. Procesy s velkými rolníky tvořily nemalou část agendy okresních a krajských soudů, jen v menší míře se tyto případy dostaly na celostátní úroveň, kterými se pak zabýval Státní soud. V tina velkých rolníků byla trestána za neplnění povinných dodávek, zatajování obilí, verbální delikty apod. Hlavní soudní líčení se v mnoha případech odehrávalo mimo tradiční soudní síň a stála sídla soudů v blízkosti bydliště obviněných nebo přímo v dané obci (a ufl v místním kulturním sále, v hostinci nebo v kinu) za přítomnosti vybrané veřejnosti a místních funkcionářů. Tyto spektakulární procesy měly posloužit jako výstraha pro ostatní rolníky, kteří by se chtěli nějakým způsobem vzepít proti tehdejšímu režimu. Zároveň se komunistická moc pokoušela přesvědčit přítomné obecní o skutečné vině švesnických bohů. Celé právní řízení a následný proces byly od prvopočátku především v režii dané okresní prokuratury (na celostátní úrovni v rukou Státní prokuratury) a Státní bezpečnosti. Charakteristická byla přítom ideologicky motivovaná snaha přesvědčit Státní bezpečnosti a prokurátora nepřehlížet skutečným okolnostem neplnění hospodářských povinností. Prokurátori povýšovali sebemenší hospodářská provinění na úroveň závažných kriminálních a protistátních politických činů. Rozsudky byly proto často nepřesné, přisobily dojmem afl přítomné konstrukce. U soudu nebyly brány v úvahu výpovědi svědků, doklady potvrzující plnění dodávek, beztrestnost apod. Odsouzení se proti těmto rozsudkům mohli odvolat k vyšší instanci. Odvolací soudy však prvoinstanční rozsudky zpravidla potvrzovaly, případy tresty jež zvyšovaly.

Kromě mnohaletých trestů odnětí svobody, konfiskace majetku hrozil sedlákům zákaz pobytu v obci po vyprání trestu, popřípadě nucené vystěhování jejich rodinných přesvědčených. Zvláště místo zaujímaly politické procesy s velkými rolníky, jejichž předmětem byla činnost vyprovokovaná Státní bezpečností. Nešlo o provokace v oblasti zásobování i zemědělské výroby. V nich velcí rolníci nebo odpůrci kolektivizace figurovali jako přesvědčení protistátních skupin ve službách imperialistů, agenti nebo jejich spolupracovníci, teroristé a flháři. Režiséri těchto provokací chtěli ukázat odpůrci kolektivizace v propagandisticky přisobivém světle, demonstrativními procesy vyvolat strach, aby to otásl vesnici a zlomilo její odpor k JZD.

(Zdroj: KAPLAN, K.: *Nekrvavá revoluce*. Mladá fronta, Praha 1993.)

Národní archiv Praha, fond Státní prokuratura Praha, nezpracováno sp. zn. 7SPt I 75/52. Hodnotící zpráva Státní prokuratury v Praze (14. 6. 1952).

HODNOTÍCÍ ZPRÁVA STÁTNÍ PROKURATURY

Ukázka představuje hodnotící zprávu Státní prokuratury, která podává Generální prokuratuře informace o průběhu hlavního soudního líčení před Státním soudem s švestnickým boháčem Vladimírem Cermanem a spol. Informační zpráva shrnuje naplnění jednotlivých politických a ideologických cílů stanovených před začátkem procesu.